МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
_____ Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
28 08 2026 року

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА БІОСТАТИСТИКА
(в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	225 Медична психологія
Освітній ступінь	другий (магістерський) рівень освіти
Курс навчання	V
Форма здобуття освіти	денна
Кафедра	соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я 27 серпня 2026 року (протокол №2).

Завідувач кафедри _____ (підпис) Ігор НАВЧУК

Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін гігієнічного профілю 31 серпня 2026 року (протокол №2).

Голова предметної методичної комісії _____ (підпис) Святослав ДЕЙНЕКА

, Чернівці, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Соціальної медицини та організації охорони здоров'я
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Навчук Ігор Васильович – зав.кафедри, к.мед.н., доцент, navchuk.igor@bsmu.edu.ua 2. Бідучак Анжела Степанівна – д.мед.н., професор biduchak.anzhela@bsmu.edu.ua 3. Власик Любов Йосипівна – к.мед.н.,доцент, vlasyk.lyubov@bsmu.edu.ua 4. Чорненька Жанетта Анатоліївна – к.мед.н., доцент, chornenka.zhanetta@bsmu.edu.ua 5. Ясинська Ельвіра Цезарівна – к.мед.н., доцент, yasynska.elvira@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/sotsialnoyi-meditsini-ta-ooz/
Веб-сайт кафедри	http://ozo.bsmu.edu.ua/
E-mail	ozo@bsmu.edu.ua
Адреса	вул. Федьковича, 16
Контактний телефон	

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Лекції	20
Практичні заняття	70
Самостійна робота	30
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)» є складовою частиною підготовки майбутніх фахівців спеціальності 225 Медична психологія, спрямованою на формування у здобувачів вищої освіти дизайну дослідження, організації збору, обробки, аналізу та контролю якості медико-соціальних і клініко-епідеміологічних даних. Особлива увага приділяється методам біостатистики та їх практичному застосуванню, зокрема розрахунку й інтерпретації абсолютних і відносних показників, ризиків, відношення шансів та інших статистичних характеристик, а також використанню принципів доказової медицини під час оцінювання результатів досліджень. Передбачається ознайомлення з нормативно-правовими та методичними вимогами до проведення і оформлення науково-дослідних робіт, інформаційно-патентним пошуком та сучасними підходами до аналізу наукової інформації.

Важливою складовою дисципліни є вивчення громадського здоров'я населення на основі аналізу комплексу медичних показників: демографічних, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – https://cutt.ly/ArUqCMFh;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – https://cutt.ly/yrUqVPvn;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – https://cutt.ly/jrUqBS36;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – https://cutt.ly/3rUqMAbV;
- Кодекс академічної доброчесності – https://cutt.ly/Fyj4fyHY;
- Положення про запобігання академічному плагіату – https://cutt.ly/MrUq6QAt;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркових дисциплін – https://cutt.ly/srUwo6Ci;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – https://cutt.ly/SrUwp1ie;
- Правила поведінки здобувачів освіти – https://cutt.ly/byxr49xk;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – https://cutt.ly/UrUwiACe.

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Пререквізити (перелік навчальних дисциплін на яких базується вивчення даної дисципліни)	Постреквізити (перелік навчальних дисциплін для яких закладається основа в результаті вивчення даної дисципліни)
Українська мова (за професійним спрямуванням), основи діловодства та риторика Медична та біологічна фізика Основи організації медичного забезпечення населення і військ Психологія здоров'я людини Гігієна та екологія (у т.ч. з основами раціонального харчування) Медична психологія надзвичайних станів, екстренна та кризова психологія Епідеміологія з основами доказової медицини	Внутрішня медицина з медичною та психологічною реабілітацією. Практика Медична та соціальна реабілітація Соціальна медицина, громадське здоров'я (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)

Навчальна дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей і навичок, спрямованих на досягнення глобальних Цілей сталого розвитку до 2030 року, визначених Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН №70/1 та Указом Президента України №722/2019, зокрема:

- Ціль 3. «Міцне здоров'я», дисципліна спрямована на реалізацію технологій медико-психологічної допомоги, вивчення лікувальних чинників для підтримки ментального і фізичного здоров'я населення.
- Ціль 4 «Якісна освіта», адже вона досягається шляхом забезпечення якісної професійної підготовки здобувачів вищої освіти, формування компетентностей у сфері соціальної реабілітації, розвитку критичного мислення та здатності застосовувати сучасні підходи до реабілітації й соціальної інтеграції осіб з обмеженнями повсякденного функціонування.
- Ціль 8 «Гідна праця та економічне зростання» досягається у спосіб формування знань і практичних навичок щодо сприяння професійній реабілітації, відновленню трудового потенціалу, працевлаштуванню та збереженню зайнятості осіб з інвалідністю й інших осіб, які потребують соціальної підтримки, а також створення умов для їхньої економічної самостійності та повноцінної участі в суспільному житті

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є сформувати у здобувачів освіти систему знань про закономірності здоров'я населення, фактори, що його визначають, принципи та інструменти охорони громадського здоров'я, основи організації медичної допомоги, зокрема у сфері психічного здоров'я, а також засвоїти методи медико-статистичного аналізу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у галузі охорони здоров'я.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані щодо психічного та загального здоров'я;
- застосовувати методи біостатистики для проведення досліджень у галузі медичної психології;
- використовувати результати статистичного аналізу для оцінки ефективності медико-психологічних інтервенцій;

- розробляти пропозиції щодо покращення психічного здоров'я населення на основі аналітичних висновків.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність компетентно вирішувати професійні виклики діяльності фахівця галузі охорони психічного здоров'я, що передбачає організацію та забезпечення медичної, медико-психологічної та психологічної роботи серед населення та медичних працівників, у т.ч. у випадках невизначеності умов та вимог.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.
ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані та фахові рішення.
ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9. Здатність працювати в команді, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 1. Здатність до збирання та критичного опрацьовування, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.
ФК 2. Здатність узагальнювати інформацію щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.
ФК 6. Здатність до планування, організації та здійснення психологічного дослідження, використання валідного і надійного психодіагностичного інструментарію, інтерпретації отриманих результатів, розробка психологічних заключень та рекомендацій.
ФК 7. Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання медико-психологічної допомоги з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів.
ФК 13. Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності (медико-соціальної, військово- лікарської, патопсихологічної, психолого-психіатричної, судової, медико- педагогічної).
ФК 14. Здатність до здійснення психоосвітньої (психоедукація) і психопрофілактичної роботи серед населення та медичних працівників.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 2. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження, критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки, представляти результати власних досліджень усно / письмово для цільової аудиторії.

ПРН 5. Визначати принципи, тактику, характер та методики (інтервенції) психопрофілактики, психокорекції, психологічної реабілітації та психотерапії з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів, зокрема тих, хто отримав психологічну травму внаслідок війни.

ПРН 9. Вести медичну документацію згідно вимог чинного законодавства та у відповідності до стандартів.

ПРН 10. Знаходити необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах; аналізувати, систематизувати та оцінювати інформацію, застосовувати її для оптимізації фахової медико-психологічної практики.

ПРН 12. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та/або створення нових технологій у сфері охорони психічного здоров'я.

ПРН 13. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення професійної діяльності, результатів досліджень та проєктів у сфері медичної психології.

ПРН 14. Розробляти та реалізовувати наукові і прикладні проєкти у сфері охорони психічного здоров'я, та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти з урахуванням наукових, економічних, правових, етичних та соціальних аспектів.

ПРН 15. Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

8.1. Знати:

- концепції, принципи та функції соціальної медицини й громадського здоров'я;
- соціально-детерміновані фактори, що впливають на психічне здоров'я населення;
- особливості епідеміології психічних розладів;
- організацію системи охорони психічного здоров'я в Україні та світі;
- міжнародні стратегії та програми з охорони психічного здоров'я (ВООЗ, ЄС тощо).

8.2. Уміти:

- користуватися статистичними методами для аналізу медичних та соціальних даних;
- застосовувати біостатистичні методи у наукових дослідженнях та управлінні;
- проводити аналіз ефективності функціонування медичних закладів, зокрема психіатричного профілю.

8.3. Демонструвати:

- аналітичне мислення для оцінки стану здоров'я населення;
- навички прийняття управлінських рішень у сфері охорони здоров'я на основі доказів;
- відповідальне ставлення до формування здорового способу життя населення та профілактики психічних розладів.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

8.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

МОДУЛЬ 1. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я ТА БІОСТАТИСТИКА (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я)

Змістовий модуль 1. Біостатистика.

Конкретні цілі:

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне, психічне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

8.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Тема 1. Основи біостатистики: методи обробки та аналізу медико-соціальних даних.

Основні методи статистичної обробки медико-соціальної інформації. Описова статистика, абсолютні та відносні величини, середні показники, показники варіації. Основи аналізу, інтерпретації та представлення результатів статистичних досліджень у медицині.

Тема 2. Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.

Роль біостатистики у медичних і психологічних дослідженнях. Основні статистичні поняття: генеральна та вибіркова сукупність, статистична ознака, параметри та показники. Значення статистичних методів для оцінювання стану здоров'я населення, результатів лікування та психологічних досліджень.

Тема 3. Медико-соціальні дослідження: методологія, планування, інструменти.

Основні етапи організації медико-соціального дослідження: формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Вибір дизайну дослідження, формування вибірки, розробка програми та інструментарію збору даних. Питання достовірності, репрезентативності та етичних засад проведення досліджень.

Тема 4. Методологічні основи організації статистичних досліджень в системі охорони здоров'я.

Організація проведення статистичних досліджень. Принципи формування статистичних сукупностей для аналізу. Поняття про генеральну та вибіркову сукупність.

Класифікація типів даних. Кількісні та якісні дані. Характеристика шкал вимірювання. Загальна характеристика методів статистичного аналізу, особливості їх використання. Узагальнення результатів статистичних досліджень. Оцінка вірогідності отриманих результатів. Поняття про нульову та альтернативну гіпотези. Перевірка гіпотез. Помилка I-го та II-го роду.

Типові помилки на етапах проведення досліджень. Випадкова та систематична помилка. Бази даних для аналізу статистичного матеріалу, аспекти роботи з даними. Програмне забезпечення статистичних досліджень.

Тема 5. Загальні питання організації наукових досліджень.

Основні поняття, принципи та види наукових досліджень у медицині та громадському здоров'ї. Визначення проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета та гіпотези дослідження. Організаційні, етичні та нормативні засади проведення наукових досліджень.

Тема 6. Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.

Послідовність етапів медико-соціального дослідження: підготовчий етап, збір, систематизація та аналіз інформації. Основні підходи до статистичної обробки отриманих даних. Представлення та інтерпретація результатів дослідження.

Тема 7. Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.

Характеристика кількісних і якісних статистичних даних, їх види та особливості використання. Основні джерела медико-соціальної інформації та методи її отримання. Вимоги до якості, достовірності та повноти статистичних даних.

Тема 8. Статистичне забезпечення досліджень у медичній психології.

Особливості використання статистичних методів у дослідженнях психічного здоров'я та медичної психології. Вибір методів статистичного аналізу відповідно до мети, типу даних і дизайну дослідження. Інтерпретація та оцінювання достовірності отриманих результатів.

Тема 9. Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.

Поняття та методика розрахунку абсолютних, відносних і середніх статистичних величин. Використання показників для характеристики явищ у медицині, громадському здоров'ї та медичній психології. Аналіз і правильна інтерпретація статистичних показників.

Тема 10. Відносні величини (статистичні коефіцієнти). Графічні методи аналізу. Ряди динаміки та їх аналіз.

Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. Абсолютні дані, відносні величини, їх практичне значення. Види відносних величин, методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних.

Поняття та види структури медико-біологічних даних, структурні зміни, особливості їх аналізу. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.

Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Рівні ряду. Види рядів динаміки: прості та складні, інтервальні та моментні. Основні показники аналізу динамічних рядів: абсолютний приріст, темп росту/зниження, темп приросту.

Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Методи вирівнювання динамічних рядів: найменших квадратів; змінної середньої, усереднення по лівій і правій стороні; збільшення інтервалів.

Вивчення та вимірювання сезонних коливань в рядах динаміки. Співставність динамічних рядів. Інтерполяція та екстраполяція в рядах динаміки. Прогнозування на основі екстраполяції рядів динаміки.

Тема 11. Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.

Поняття та види розподілу статистичних ознак, характеристика нормального розподілу та його значення в медико-соціальних дослідженнях. Основні показники варіації: розмах, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації. Застосування варіаційної статистики для оцінювання однорідності та мінливості медико-соціальних показників.

Тема 12. Характеристика та аналіз статистичної сукупності. Середні величини та показники варіації.

Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх практичне значення. Елементи та характеристики варіаційних рядів. Середні величини: їх види, методи розрахунку, особливості використання.

Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Абсолютні показники варіації (амплітуда, середнє квадратичне відхилення) та відносні показники варіації (коефіцієнти варіації та детермінації), їх оцінка.

Міри варіації, поняття про закони розподілу, їх види, характеристики. Оцінка нормальності розподілу, «вистрибуючі» варіанти. Правило «трьох сігм», його практичне використання.

Тема 13. Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.

Поняття та методи визначення основних характеристик статистичного розподілу. Використання середнього, медіани, моди, дисперсії та стандартного відхилення для опису медико-соціальних і психологічних даних. Інтерпретація отриманих показників та їх значення для статистичного аналізу.

Тема 14. Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.

Методи порівняння середніх величин у різних статистичних сукупностях. Поняття статистичної достовірності, статистичної значущості та рівня значущості. Оцінювання відмінностей між показниками та формулювання висновків за результатами дослідження.

Тема 15. Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.

Основні принципи систематизації та візуалізації результатів дослідження. Види статистичних таблиць, діаграм і графіків та правила їх побудови. Вибір способу представлення даних залежно від їх типу та мети дослідження.

Тема 16. Кореляційний аналіз у психології та медицині.

Поняття кореляційного зв'язку та його основні характеристики. Визначення напряму і сили взаємозв'язку між кількісними показниками. Застосування кореляційного аналізу для дослідження взаємозв'язків у медичних і психологічних дослідженнях.

Тема 17. Аналіз взаємозв'язку між досліджуваними параметрами статистичних сукупностей.

Методи виявлення та оцінювання взаємозв'язків між статистичними ознаками. Аналіз сили, напряму та статистичної значущості взаємозв'язків. Інтерпретація результатів аналізу з урахуванням особливостей медико-соціальних і психологічних даних.

Тема 18. Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.

Використання сучасних програмних засобів для введення, систематизації, обробки та статистичного аналізу даних. Основні можливості Excel та SPSS для проведення розрахунків, побудови таблиць і графіків. Представлення та інтерпретація результатів статистичного аналізу.

Тема 19. Метод стандартизації. Параметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.

Поняття та основні завдання методу стандартизації у медико-соціальних дослідженнях. Принципи застосування параметричних методів статистичного аналізу та перевірки статистичних гіпотез. Оцінювання достовірності відмінностей за умови відповідності даних необхідним статистичним припущенням.

Тема 20. Непараметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.

Поняття та особливості непараметричних методів статистичного аналізу. Основні критерії порівняння та оцінювання статистичних гіпотез для кількісних і якісних даних. Вибір та інтерпретація непараметричних методів у медичних і психологічних дослідженнях.

Тема 21. Основи епідеміології. Психічне здоров'я як об'єкт епідеміологічного дослідження.

Основні поняття, завдання та методи епідеміології, доказової медицини. Показники поширеності та захворюваності, фактори ризику та детермінанти психічного здоров'я населення. Особливості проведення епідеміологічних досліджень психічних розладів і використання їх результатів у плануванні заходів громадського здоров'я.

Тема 22. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх характеристика та аналіз. Чинники ризику.

Цілі та завдання епідеміології. Історія епідеміології. Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів. Ретроспективні та проспективні дослідження.

Емпіричні дослідження. Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль. Скринінг та вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту.

Чинники (фактори) ризику. Показники ризику: абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик. Шанси. Показник відношення шансів.

Тема 23. Скринінг: оцінка точності скринінгових тестів. Чинники ризику: методика розрахунку та оцінки ризиків.

Скринінг: загальна схема та мета проведення. Скринінгові тести. Оцінка чутливості та специфічності скринінгових тестів.

Поняття про чинники ризику. Практичне використання методики оцінки ризиків в епідеміологічних дослідженнях. Когортні дослідження та дослідження «випадок-контроль».

Показники ризику, методика їх розрахунку та аналізу. Абсолютний, додатковий ризик. Відносний ризик, додатковий популяційний ризик. Відношення шансів.

Тема 24. Клінічна епідеміологія. Сучасні принципи та правила проведення клінічних досліджень.

Визначення поняття клінічна епідеміологія. Основні етапи її розвитку. Основні принципи та положення клінічної епідеміології. Мета клініко-епідеміологічних досліджень та якість організації їх проведення.

Дизайн клінічних досліджень. Типи дизайнів. Етика проведення дослідження. Критерії включення та виключення з дослідження. Види контролю. Сліпота дослідження. Роль фахівця-біостатистика в організації і проведенні дослідження. Протокол клінічних досліджень.

Контрольовані клінічні випробування. Рандомізація та стратифікація. Рандомізоване контрольоване клінічне дослідження – золотий стандарт досліджень. Узагальнення результатів клінічних досліджень. Аналітичні огляди. Поняття про мета-дані. Систематичні огляди та мета-аналіз. Кокранівське співробітництво: історія створення та діяльність.

Тема 25. Вимоги до наукових публікацій та друкованих результатів дисертаційних досліджень

Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури.

Змістовий модуль 2. Громадське здоров'я

Конкретні цілі:

- Аналізувати та оцінювати стан здоров`я населення.
- Визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні стратегії.
- Здійснювати адвокацію, комунікацію, та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

Тема 26. Соціальна медицина як наука. Структура та завдання громадського здоров'я.

Соціальна медицина як наукова дисципліна, її предмет, мета та основні завдання. Основні напрями соціальної медицини та взаємозв'язок із громадським здоров'ям. Структура системи громадського здоров'я, її функції та роль у збереженні й зміцненні здоров'я населення.

Тема 27. Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання, міжнародний досвід.

Поняття громадського здоров'я, його основні складові та принципи функціонування. Основні завдання системи громадського здоров'я, профілактика захворювань і зміцнення здоров'я населення. Організація громадського здоров'я в різних країнах та можливості використання міжнародного досвіду в Україні.

Тема 28. Громадське здоров'я, функції та послуги.

Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 29. Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.

Структура та основні суб'єкти системи громадського здоров'я в Україні, їхні функції та взаємодія. Основні нормативно-правові засади функціонування системи громадського здоров'я. Роль державних і місцевих органів влади, закладів охорони здоров'я та інших установ у забезпеченні громадського здоров'я.

Тема 30. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.

Поняття, завдання та основні принципи епідеміологічного нагляду. Методи збору, аналізу та інтерпретації даних про стан здоров'я і благополуччя населення. Використання результатів епіднагляду для виявлення ризиків, планування та оцінювання профілактичних заходів.

Тема 31. Соціальні детермінанти здоров'я та їхній вплив на психічне благополуччя населення.

Поняття соціальних детермінант здоров'я та основні чинники, що визначають стан здоров'я населення. Вплив соціально-економічних умов, освіти, зайнятості, житлових умов та соціального середовища на психічне благополуччя. Підходи громадського здоров'я до зменшення нерівностей у здоров'ї.

Тема 32. Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.

Основні сучасні проблеми та пріоритетні напрями розвитку громадського здоров'я в Україні. Вплив демографічних, соціально-економічних факторів, надзвичайних ситуацій та війни на здоров'я населення. Перспективи вдосконалення системи громадського здоров'я, розвитку профілактики та зміцнення здоров'я населення.

Тема 33. Сучасні умови щодо поширення системи громадського здоров'я в Україні .

Проблеми які потребують розв'язання. Створення сприятливих умов для зміцнення та збереження здоров'я людей. Система громадського здоров'я, як основа профілактичної медицини. Функції у сфері громадського здоров'я.

Тема 34. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.

Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Загальна смертність. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Структура причин смертності. Природний приріст населення. Зміни чисельності населення. Механічний та природній рух населення. Депопуляція. Аналіз регіональних особливостей та динаміки демографічних показників. Оцінка демографічної ситуації.

Тема 35. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 36. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.

Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Особливості вивчення впливу чинників: соціально-економічних, соціально-біологічних, екологічних і природно-кліматичних, медико-організаційних. Застосування методів біостатистики (похідні та середні величини, метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень, бальна, рейтингова оцінка).

Тема 37. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.

Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка. Динаміка показників загальної та первинної захворюваності, регіональні особливості.

Тема 38. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.

Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників. Травматизм, як медико-соціальна проблема, види травматизму, облік випадків, динаміка показників, вікові та статеві особливості в регіонах світу і в Україні.

Тема 39. Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб закладів охорони здоров'я стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Визначення переліку хвороб, організація постійного моніторингу. Набір показників (DALE, HALE), що характеризують глобальний тягар хвороб: методика розрахунку та оцінка. Значення результатів дослідження тягаря хвороб для системи громадського здоров'я. Поліпшення здоров'я найменш соціально захищених верств населення. Заходи щодо зменшення захворюваності та смертності від найбільш поширених захворювань в Україні та Європі.

Тема 40. Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО), їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями). Функції ЕКОПФО. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Визначення та оцінка тактики ЕКОПФО стосовно встановлення причини та груп інвалідності при окремих її видах. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація). Структура причин загальної та первинної інвалідності. Травматизм, як причина інвалідності дитячого та дорослого населення. Інвалідність серед дитячого та дорослого населення. Регіональні особливості та динаміка показників інвалідності.

Тема 41. Система охорони здоров'я України: структура, рівні надання допомоги та місце психічного здоров'я.

Структура та основні принципи функціонування системи охорони здоров'я України. Рівні та види медичної допомоги, особливості їх організації й взаємодії. Місце психічного здоров'я в системі охорони здоров'я, роль профілактики, раннього виявлення та доступності психологічної і психіатричної допомоги.

Тема 42. Комплексна оцінка здоров'я населення.

Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення ВООЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability-adjustedlifeexpectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health-adjustedlifeexpectancy).

Тема 43. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.

Перешкоди на шляху забезпечення необхідних умов для підтримки індивідуального здоров'я. Соціальна нерівність як причина незадовільного доступу до медичної допомоги та

соціальної підтримки. Аналіз причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Шляхи поліпшення стану здоров'я усіх прошарків населення.

Тема 44. Організація системи охорони психічного здоров'я: міжнародні підходи та українські реалії.

Основні принципи та моделі організації охорони психічного здоров'я, міжнародні підходи до забезпечення доступної, комплексної та пацієнтоорієнтованої допомоги. Особливості організації системи охорони психічного здоров'я в Україні, її рівні, учасники та міжсекторальна взаємодія. Сучасні виклики та перспективи розвитку психічного здоров'я населення України.

Тема 45. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

Інформування суспільства, осіб, які приймають рішення, політиків про існуючі і потенційні загрози для здоров'я, проблеми зі здоров'ям, потреби в профілактичних заходах. Мистецтво і техніка інформування, впливу та мотивування людей, закладів, аудиторій стосовно важливих питань детермінант здоров'я. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я. Розробка профілактичних стратегій щодо захисту і зміцнення здоров'я, зменшення негативного впливу детермінантна стан здоров'я населення. Профілактичні програми і стратегії профілактики захворювань.

Тема 46. Профілактика психічних розладів у громаді: підходи, програми, між секторальна взаємодія.

Основні підходи до профілактики психічних розладів на рівні громади, спрямовані на збереження та зміцнення психічного здоров'я населення. Організація профілактичних програм, раннє виявлення факторів ризику та підтримка психічного благополуччя різних груп населення. Роль міжсекторальної взаємодії у реалізації профілактичних заходів та забезпеченні комплексної допомоги.

Тема 47. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.

Поняття, види та рівні профілактики захворювань, основні принципи її організації в системі громадського здоров'я. Взаємодія закладів охорони здоров'я, органів місцевого самоврядування, освітніх, соціальних та інших установ у реалізації профілактичних програм. Значення міжсекторального співробітництва для формування здорового способу життя, зменшення факторів ризику та покращення здоров'я населення.

Тема 48. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Типи стратегічного керівництва в інтересах здоров'я. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Набір інструментів здійснення політики. Політична участь і лідерство. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення.

Тема 49. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.

Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: наслідки зміни клімату, епідемії, масові враження хімічними речовинами, радіаційні катастрофи. Міжнародна безпека у сфері громадського здоров'я. Роль ВООЗ в організації сповіщення та швидкого реагування в надзвичайних ситуаціях. Концепція міжнародного здоров'я, актуальні проблеми міжнародного здоров'я на прикладі Європейського регіону. Біотероризм - глобальна загроза міжнародному здоров'ю. Біологічна зброя. Стратегія системи громадського здоров'я щодо скорочення ризиків використання біологічної зброї та негативних наслідків.

Тема 50. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.

Стреси і конфлікти як причина неінфекційних захворювань. Психогігієна як основа профілактики.

Тема 51. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.

Екологічне громадське здоров'я. Складові життєвого середовища людей: природне середовище (довкілля), соціальне середовище (соціум) та техногенне середовище (побутове та виробниче). Основні джерела загроз для здоров'я індивідуума чи спільноти. Захист життєвого середовища людей. Створення «зони комфорту» для повноцінного життя. Значення міжсекторальної співпраці та міжнародного співробітництва для захисту життєвого середовища людей.

Тема 52. Морально-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.

Розвиток репродуктивної медицини. Штучне запліднення, сурогатне материнство, донація гамет: морально-етичні аспекти. Роль репродуктивної медицини у вирішенні проблеми низької народжуваності. Морально-етичні та правові аспекти трансплантації.

Тема 53. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику. Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання.

Тема 54. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.

Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Види профілактики. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрями формування здорового способу життя. Розробка анкет для вивчення чинників, що впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій.

Тема 55. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.

Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

Тема 56. Якість та ефективність надання психічної допомоги: показники, моніторинг, оцінка.

Поняття якості та ефективності психічної допомоги, основні критерії та показники їх оцінювання. Методи моніторингу доступності, своєчасності, безпеки та результативності надання психічної допомоги. Використання результатів оцінювання для підвищення якості послуг, удосконалення організації допомоги та забезпечення пацієнтоорієнтованого підходу.

Тема 57. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.

Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Медичні інформаційні системи: збереження інформації, швидкий доступ до інформації, взаємообмін інформацією, проведення статистичного аналізу зведених даних, скорочення часу роботи персоналу та зменшення кількості помилок. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта.

Тема 58. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.

Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 59. Захист індивідуальної роботи.

Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка до опрацювання практичних навичок.

Підсумковий модульний контроль.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота	Індиві-дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Соціальна медицина, громадське здоров'я та біостатистика (в т.ч. організація діяльності закладів охорони психічного здоров'я).					
Змістовий модуль 1. Біостатистика та епідеміологія					
Тема 1. Основи біостатистики: методи обробки та аналізу медико-соціальних даних.	2	2			
Тема 2. Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.	2		2		
Тема 3. Медико-соціальні дослідження: методологія, планування, інструменти.	2	2			
Тема 4. Методологічні основи організації статистичних досліджень в системі охороні здоров'я. Роль офіційної статистики в аналізі здоров'я населення.	2		2		
Тема 5. Загальні питання організації наукових досліджень.	1			1	
Тема 6. Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.	2		2		
Тема 7. Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.	1			1	
Тема 8. Статистичне забезпечення досліджень у медичній психології	2	2			
Тема 9. Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.	2		2		
Тема 10. Відносні величини (статистичні коефіцієнти). Графічні методи аналізу. Ряди динаміки та їх аналіз.	2		2		
Тема 11. Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.	1			1	
Тема 12. Характеристика та аналіз статистичних даних. Середні величини та показники варіації.	2		2		
Тема 13. Основні	2		2		

характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.					
Тема 14. Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	3		2	1	
Тема 15. Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.	2		2		
Тема 16. Кореляційний аналіз у психології та медицині.	2		2		
Тема 17. Аналіз взаємозв'язку між досліджуваними параметрами статистичних сукупностей.	2		2		
Тема 18. Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.	2		2		
Тема 19. Метод стандартизації. Параметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.	2		2		
Тема 20. Непараметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.	2		2		
Тема 21. Основи епідеміології. Психічне здоров'я як об'єкт епідеміологічного дослідження.	2	2			
Тема 22. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх характеристика та аналіз. Фактори ризику.	2		2		
Тема 23. Скринінг: оцінка точності скринінгових тестів. Чинники ризику: методика розрахунку та оцінки ризиків.	1			1	
Тема 24. Клінічна епідеміологія. Сучасні принципи та правила проведення клінічних досліджень. Критерії доказової медицини.	2		2		
Тема 25. Вимоги до наукових публікацій та друкованих результатів дисертаційних досліджень.	2		2		
Разом за змістовим модулем 1	**47**	**8**	**34**	**5**	
Змістовий модуль 2. Громадське здоров'я					
Тема 26. Соціальна медицина як наука. Структура та завдання громадського здоров'я.	2	2			
Тема 27. Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання,	2		2		

міжнародний досвід.					
Тема 28. Громадське здоров'я, функції та послуги.	1			1	
Тема 29.Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	3		2	1	
Тема 30. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	2		2		
Тема 31 Соціальні детермінанти здоров'я та їхній вплив на психічне благополуччя населення.	3	2		1	
Тема 32. Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.	1			1	
Тема 33. Сучасні умови щодо поширення системи громадського здоров'я в Україні.	1			1	
Тема 34. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2		2		
Тема 35. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2		2		
Тема 36. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	2		2		
Тема 37. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2		2		
Тема 38. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	2		2		
Тема 39. Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	2		2		
Тема 40. Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	2		2		
Тема 41. Система охорони здоров'я України: структура, рівні надання допомоги та місце психічного здоров'я.	2	2			
Тема 42. Комплексна оцінка здоров'я населення.	2		2		
Тема 43. Методологія аналізу причин соціальної нерівності	2		2		

щодо здоров'я та його охорони.					
Тема 44. Організація системи охорони психічного здоров'я: міжнародні підходи та українські реалії.	2	2			
Тема 45. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2		2		
Тема 46. Профілактика психічних розладів у громаді: підходи, програми, міжсекторальна взаємодія.	2	2			
Тема 47. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	1			1	
Тема 48. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	1			1	
Тема 49. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	1			1	
Тема 50. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	1			1	
Тема 51. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	1			1	
Тема 52. Моральні-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.	1			1	
Тема 53. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	1			1	
Тема 54. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	2		2		
Тема 55. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2		2		
Тема 56. Якість та ефективність надання психічної допомоги: показники, моніторинг, оцінка.	2	2			
Тема 57. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	1			1	
Тема 58. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і	1			1	

використання результатів.					
Тема 59. Захист індивідуальної роботи.	2		2		
Разом за змістовим модулем 2	**58**	**12**	**32**	**14**	
Індивідуальна робота	**10**				**10**
Підсумковий модульний контроль	**5**		**4**	**1**	
УСЬОГО ГОДИН	**120**	**20**	**70**	**20**	**10**

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основи біостатистики: методи обробки та аналізу медико-соціальних даних.	2
2.	Медико-соціальні дослідження: методологія, планування, інструменти.	2
3.	Статистичне забезпечення досліджень у медичній психології	2
4.	Основи епідеміології. Психічне здоров'я як об'єкт епідеміологічного дослідження.	2
5.	Соціальна медицина як наука. Структура та завдання громадського здоров'я.	2
6.	Соціальні детермінанти здоров'я та їхній вплив на психічне благополуччя населення.	2
7.	Система охорони здоров'я України: структура, рівні надання допомоги та місце психічного здоров'я.	2
8.	Організація системи охорони психічного здоров'я: міжнародні підходи та українські реалії.	2
9.	Профілактика психічних розладів у громаді: підходи, програми, міжсекторальна взаємодія.	2
10.	Якість та ефективність надання психічної допомоги: показники, моніторинг, оцінка.	2
РАЗОМ		**20**

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ до біостатистики. Поняття статистики в медицині та психології.	2
2.	Методологічні основи організації статистичних досліджень в системі охороні здоров'я. Роль офіційної статистики в аналізі здоров'я населення.	2
3.	Етапи проведення медико-соціального дослідження. Статистична обробка даних.	2
4.	Статистичні показники: абсолютні, відносні, середні.	2
5.	Відносні величини (статистичні коефіцієнти). Графічні методи аналізу. Ряди динаміки та їх аналіз.	2
6.	Характеристика та аналіз статистичних даних. Середні величини та показники варіації.	2
7.	Основні характеристики варіації: середнє, медіана, мода, дисперсія, стандартне відхилення.	2
8.	Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	2

9.	Побудова таблиць, діаграм, графіків у медико-психологічних дослідженнях.	2
10.	Кореляційний аналіз у психології та медицині.	2
11.	Аналіз взаємозв'язку між досліджуваними параметрами статистичних сукупностей.	2
12.	Застосування статистичних програм (наприклад, Excel, SPSS) у медичній психології.	2
13.	Метод стандартизації. Параметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.	2
14.	Непараметричні методи оцінки та аналізу статистичних гіпотез.	2
15.	Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх характеристика та аналіз. Фактори ризику.	2
16.	Клінічна епідеміологія. Сучасні принципи та правила проведення клінічних досліджень. Критерії доказової медицини.	2
17.	Вимоги до наукових публікацій та друкованих результатів дисертаційних досліджень.	2
18.	Громадське здоров'я: поняття, структура, завдання, міжнародний досвід.	2
19.	Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	2
20.	Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	2
21.	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2
22.	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2
23.	Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	2
24.	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2
25.	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	2
26.	Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	2
27.	Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	2
28.	Комплексна оцінка здоров'я населення.	2
29.	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.	2
30.	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2
31.	Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	2
32.	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2
33.	Захист індивідуально роботи.	2
34.	Підсумковий модульний контроль.	4
РАЗОМ		**70**

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Загальні питання організації наукових досліджень.	1
2.	Основні типи статистичних даних. Джерела і методи збору медико-соціальної інформації.	1
3.	Закон розподілу ознак. Варіаційна статистика.	1

4.	Порівняння середніх величин. Поняття достовірності результатів.	1
5.	Скринінг: оцінка точності скринінгових тестів. Чинники ризику: методика розрахунку та оцінки ризиків.	1
6.	Громадське здоров'я, функції та послуги.	1
7.	Соціальні детермінанти здоров'я: вплив на фізичне та психічне благополуччя.	1
8.	Система громадського здоров'я в Україні: структура, суб'єкти, законодавча база.	1
9.	Пріоритети громадського здоров'я в Україні: виклики та перспективи.	1
10.	Сучасні умови щодо поширення системи громадського здоров'я в Україні.	1
11.	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	1
12.	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	1
13.	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	1
14.	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	1
15.	Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	1
16.	Моральні-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.	1
17.	Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	1
18.	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	1
19.	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.	1
20.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
21.	Виконання ІРС	10
РАЗОМ		**30**

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Передбачається написання індивідуальної роботи з даної дисципліни на тему: «Методика аналізу роботи ЗОЗ» з даної дисципліни.

Кожний здобувач вищої освіти отримує приклад заповненого звіту закладу охорони здоров'я Чернівецької області для проведення статистичного аналізу, опанування основної обліково-статистичної медичної документації поліклініки та стаціонару та проведення порівняльної характеристики отриманих даних. Кожен здобувач вищої освіти на основі запропонованих даних проводить обчислення показників, які наведені нижче.

Основні розділи «Звіту закладу охорони здоров'я»:

Перелік основних структурних підрозділів ЗОЗ.

Розділ І. Штати закладу на кінець звітного року.

Розділ ІІ. Діяльність поліклініки (амбулаторії), диспансеру, консультації.

Розділ ІІІ. Діяльність стаціонару.

Розділ ІV. Робота діагностичних відділень:

- рентгенологічного відділення, УЗД, ендоскопічного відділення (кабінету), лабораторії, кабінету функціональної діагностики.

Розділ V. Робота лікувально-допоміжних відділень (кабінетів):

- кабінетів та відділень: променевої терапії, фізіотерапевтичного, ЛФК, рефлексотерапії, патологоанатомічного бюро.

Абсолютні величини представлені у цьому звіті використовуються для розрахунку та подальшого аналізу більшості показників роботи окремих структурних підрозділів ЗОЗ, оцінки його штатного забезпечення, ефективності використання ресурсів.

Отримані дані дозволяють планувати подальшу діяльність амбулаторно-поліклінічних закладів, виявляти недоліки у організації надання медичної допомоги населенню, визначати перспективні напрямки роботи закладу в цілому і його окремих служб.

Методи оцінки роботи закладів охорони здоров'я за даними річних звітів

Аналіз роботи будь-якого закладу охорони здоров'я повинен розпочинатися із загальної характеристики території, економіки, санітарно-епідеміологічного та екологічного стану місцевості району діяльності закладу. Далі дається детальна характеристика мережі закладів охорони здоров'я, перераховується число дільниць, сільських дільничних лікарень, лікарських амбулаторій, фельдшерсько-акушерських пунктів та інше.

Важливим розділом загальної характеристики є демографічна характеристика населення: віково-статевий склад, розподіл за місцем проживання (міське, сільське) та зайнятості в галузях народного господарства, густота на 1 км^2. Обов'язково дається характеристика стану народжуваності, загальної смертності, смертності немовлят, природного приросту та інше.

А. Загальна характеристика

1. Народжуваність.
2. Загальна смертність.
3. Природний приріст
4. Смертність немовлят.
5. Структура основних причин смерті.

Б. Штати закладу охорони здоров'я

Забезпеченість населення штатами	Число штатних посад лікарів	x 10000
	Середньорічна чисельність населення	
Укомплектованість закладу лікарями	Число зайнятих посад лікарів	x 100
	Число штатних посад лікарів	

Укомплектованість середнім та молодшим медичним персоналом обчислюється аналогічно.

Коефіцієнт сумісництва	Число зайнятих лікарських посад
	Число фізичних осіб лікарів на зайнятих посадах
Відношення числа зайнятих посад середнім медичним персоналом до зайнятих посад лікарів	Число зайнятих посад середнім медичним персоналом
	Число зайнятих лікарських посад

В. Діяльність поліклініки (амбулаторії), робота лікарів поліклініки

Забезпеченість населення амбулаторно-поліклінічною допомогою	Загальне число відвідувань до лікаря за рік
	Середньорічна чисельність населення
Середнє навантаження лікаря за рік	Число відвідувань лікарів даного профілю в поліклініці за рік
	Число зайнятих лікарями посад даного профілю
Середнє навантаження лікаря за один день роботи	Середнє число відвідувань лікаря даного профілю за рік
	Число робочих днів в даному році
Середнє	Середнє число відвідувань лікаря даного

навантаження лікаря за час роботи	профілю за один день	
	Середнє число годин роботи лікаря в поліклініці за одну зміну	

(Аналогічно розраховується середня завантаженість лікаря на дому).

Структура відвідувань лікарів в поліклініці за окремими спеціальностями	Число відвідувань лікарів в поліклініці за окремими спеціальностями	x 100
	Загальне число всіх відвідувань в поліклініці	
Частка відвідувань в поліклініці з приводу профілактичних оглядів	Число відвідувань в поліклініці з приводу профілактичних оглядів	x 100
	Число всіх відвідувань в поліклініці	
Частка відвідувань на дому	Число відвідувань на дому	x 100
	Число всіх відвідувань	

Функція лікарської посади (число хворих та здорових, яких має прийняти лікар даної спеціальності за планом за рік):

Приклад:

Функція лікарської посади терапевта = ((3,5x5) + (3x2)) x 283, де:

3,5 – кількість годин роботи терапевта в поліклініці (за графіком);

5 – число пацієнтів, яких має прийняти лікар-терапевт за 1 годину в поліклініці;

3 – кількість годин роботи терапевта по обслуговуванню хворих на дому (за графіком);

2 – число хворих, яких терапевт має обслуговувати на дому за 1 годину;

283 – число робочих днів за рік.

Профілактичні огляди, проведені поліклінікою

Охоплення профілактичними оглядами підлітків	Число оглянутих підлітків	x 100
	Число всіх підлітків, що підлягали профілактичному огляду	
Охоплення профілактичними оглядами робітників та інших контингентів населення, що підлягають профілактичним оглядам	Число оглянутих робітників	x 100
	Число всіх робітників, що підлягали профілактичному огляду	

Захворюваність населення та диспансеризація хворих в районі діяльності закладу охорони здоров'я

Захворюваність	Число вперше виявлених в поточному році захворювань	x 1000
	Середньорічна чисельність населення	
Хворобливість (поширеність)	Число всіх захворювань зареєстрованих в поточному році	x 1000
	Середньорічна чисельність населення	
Якість	Число поліклінічних діагнозів, що	x 100

діагностики захворювань в поліклініці	співпали серед госпіталізованих хворих	
	Число всіх випадків госпіталізації	

Г. Робота стаціонару

Показник середньорічної зайнятості ліжка	Кількість проведених хворими ліжко-днів	
	Середньорічна кількість ліжок	
Показник середньої тривалості перебування хворого в стаціонарі лікарні	Кількість проведених хворими ліжко-днів	
	Середньорічна кількість ліжок	
Показник обігу/функції ліжка	Кількість хворих, котрі пролікувалися в стаціонарі	
	Середньорічна кількість ліжок	

Наведені статистичні показники (1-3) обчислюються загалом як для стаціонару, так і для всіх його конкретних відділень

Показник летальності	Число хворих, котрі померли у стаціонарі	x 100
	Кількість виписаних + Число хворих, котрі померли у стаціонарі	

Статистична карта хворого, який вибув зі стаціонару (ф. № 066/о) дозволяє також провести досить детальний аналіз показників летальності для відділень стаціонару за класами та окремими захворюваннями для певних вікових чи статевих груп хворих.

Показник частоти ускладнень захворювань	Число ускладнень при окремих захворюваннях	x 100
	Число хворих з відповідними захворюваннями	
Показник загальної чисельності оперативних втручань на 100 хірургічних ліжок	Загальна чисельність оперативних втручань	x 100
	Число всіх хірургічних ліжок	
Показник чисельності оперативних втручань за окремими видами на 100 хірургічних ліжок	Число оперативних втручань за окремими видами	x 100
	Число всіх хірургічних ліжок	
Показник структури оперативних втручань	Число оперативних втручань за окремими видами	x 100
	Загальна кількість оперативних втручань	
Показник використання апаратури під час операцій (лазерної, кріогенної, ендоскопічної)	Число оперативних втручань з використанням апаратури	x 100
	Загальна кількість оперативних втручань	
Показник післяопераційної летальності	Кількість померлих оперованих хворих	x 100
	Кількість прооперованих хворих	

Післяопераційну летальність доповнюють відповідними показниками для окремих операцій, а також показниками летальності оперованих хворих при загальній анестезії, а

також серед оперованих хворих, доставлених до стаціонару лікарні своєчасно чи з запізненням.

Показник післяопераційних ускладнень	Число прооперованих хворих, у яких виникли післяопераційні ускладнення	х 100
	Кількість усіх прооперованих хворих	
Показник оцінки термінової хірургічної допомоги	Кількість хворих, доставлених до стаціонару пізніше за 24 години після встановленого діагнозу	х 100
	Кількість хворих, доставлених для надання термінової допомоги	
Показник середньої кількості операцій на одну зайняту посаду лікаря-хірурга	Кількість проведених операцій	х 100
	Кількість посад хірургів	
Показник сезонності захворювання	Число хворих, котрі поступили до стаціонару в певну пору року (влітку, восени, взимку, весною)	х 100
	Кількість усіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник структури поступлень до стаціонару за місцевістю	Кількість хворих, котрі поступили до стаціонару лікарні з певної місцевості (місто, сільський район)	х 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник структури захворюваності за статтю/віком	Число хворих окремої статті/віку, котрі лікувалися у стаціонарі	х 100
	Число всіх хворих, котрі лікувалися у стаціонарі	
Показник скерованості до стаціонару	Число хворих, котрі були скеровані до стаціонару сімейними лікарями (амбулаторно-поліклінічними закладами, швидкою допомогою, переведені з іншого стаціонару, звернулися самостійно)	х 100
	Кількість усіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показники екстреності/плановості госпіталізації	Число хворих, котрі поступили до стаціонару екстрено/планово	х 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показники термінів госпіталізації	Число хворих, що поступили до стаціонару до 6 годин (7-24 годин, пізніше 24 години)	х 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник первинної (повторної) госпіталізації	Число хворих, що поступили до стаціонару вперше/повторно	х 100
	Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник перебігу	Число хворих, котрі були виписані із стаціонару з	х 100

захворюваності	одужанням (поліпшенням, без змін, померли, переведені в інші відділення, здорові) Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	
Показник проведення реакції Вассермана хворим, що поступили до стаціонару	Число хворих стаціонару, яким було проведено RW- дослідження Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	х 100
Показник частки хворих, котрим було проведено тест-дослідження на ВІЛ-інфекцію	Число хворих стаціонару, яким було проведено тест-дослідження на ВІЛ-інфекцію Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	х 100
Показник поступлення хворих до стаціонару в залежності від окремих контингентів населення	Число інвалідів війни (учасників війни, потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС тощо), котрі поступили до стаціонару Число всіх хворих, які поступили до стаціонару	х 100
Показник співпадіння клінічних та патологічних діагнозів	Кількість діагнозів, що співпали Кількість розтинів померлих в стаціонарі	х 100
Показник співпадіння діагнозів при скеруванні та клінічних/заключних діагнозів	Кількість діагнозів, що співпали Загальна кількість хворих, які лікувалися в стаціонарі	х 100
Виконання хворими плану ліжко-днів у стаціонар/відділенні лікарні	Число ліжко-днів проведених хворими Планове число ліжко-днів	х 100

Д. Робота допоміжних кабінетів по обслуговуванню хворих в поліклініці та в стаціонарі

Поліклініка	Число всіх процедур, аналізів та інше Число всіх відвідувань в поліклініці та на дому	х 100
Стаціонар	Число всіх процедур, аналізів та інше Число всіх хворих, що лікувались в стаціонарі	х 100

Кожне допоміжне відділення (кабінет) характеризує свою роботу в порівнянні з минулим роком, обчислює структуру проведених процедур, аналізів, окремо аналізує роботу з обслуговування хворих на дому.

Патологоанатомічне відділення	Число випадків смерті, при яких був проведених розтин Число всіх померлих в стаціонарі	х 100
Доля робочого часу лікарів, відведеного на санітарну освіту	Число годин, відведених на санітарну освіту Загальна сума годин, що приходиться на всі зайняті посади лікарями	х 100

Середнє число лекцій, прочитаних одним лікарем	Число прочитаних лекцій всіма лікарями
	Число всіх зайнятих лікарями посад

МОДЕЛЬ КІНЦЕВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Для розробки моделі кінцевого результату використовують дві групи показників: показники результативності (захворюваність, інвалідність, смертність та інше) та показники дефектів (скарги, відмовлення в госпіталізації та інше). Показники результативності мають бути виражені тільки у відносних величинах, показники дефектів можуть бути записані як у відносних, так і в абсолютних. Далі кожному показнику результативності надаються норматив та оцінку нормативу в балах, обирається одиниця виміру відхилення від нормативу, яку теж оцінюють в балах.

Наприклад (табл. 1). Норматив першого показника в 8%,, (графа 3), оцінений в 5 балів; (графа 4); відхилення від нормативу на 1‰ – в 2 бали (графа 6). Знак (графа 5) «-» (мінус) означає, що показник вищий за норматив знижує оцінку. Знак «+» (плюс) означає, що показник виший за норматив збільшує оцінку (показник 2).

Наприклад: обґрунтовані скарги. Норматив дорівнює нулю (графа 3). Оцінки нормативу немає (графа 4). Наявність скарги оцінюють в 0,3 бали (графа 6). Знак «-» (графа 5) означає, що поява показника дефекту завжди знижує оцінку.

На підставі оцінених таким чином показників результативності та показників дефектів будується в вигляді таблиці «шкала оцінки умовних показників».

Таблиця 1

Шкала оцінки умовних показників

№п/п	Назва показника	Одиниця виміру	Норматив	Оцінка в балах		
				нормативу	відхилення	
					знак	за одиницю виміру
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
Показники результативності						
1.	Смертність	випадків на 1000 населення	8,0	5	-	2
2.	Реабілітація	процент від числа інвалідів	12	3	+	1
Показники дефектів						
1.	Обґрунтовані скарги	-	0	-	-	0,3

Методика інтегральної оцінки роботи відділення, підрозділу за моделлю кінцевих результатів

Наприклад: в районі діяльності закладу охорони здоров'я показник смертності населення складає 8,7‰, показник реабілітації інвалідів – 12,4‰, за рік було зареєстровано 3 обґрунтовані скарги.

Оцінка показників смертності

5 – (8,7-8) 2 = 3,4, де:
5 – оцінка нормативу смертності в балах;
8 – норматив смертності в промілях;
8,7 – рівень смертності на дільниці;
2 – оцінка одиниці відхилення від нормативу в балах;
«-» – знак «мінус».

Оцінка показника реабілітації інвалідності

3+(12,4-12) 1=3,4

Оцінка показника дефектів (обґрунтовані скарги)

-0,3 3=-0,9

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

(пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи)

Написання індивідуальної роботи на прикладі заповненого звіту ЗОЗ відповідно до переліку:

1. Хотинський район
2. Сторожинецький район
3. Сокирянський район
4. Путильський район.
5. Обласна клінічна лікарня
6. Новоселицький район
7. Міська лікарня № 3
8. Міська лікарня № 1
9. Лікарня швидкої медичної допомоги
10. Кіцманський район
11. Кельменецький район
12. Заставнівський район
13. Глибоцький район
14. Герцаївський район
15. Вижницький район

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Задача 1.

Розрахувати коефіцієнт регресії приросту маси тіла дівчаток 14 років, якщо при обробці варіаційного ряду отримано такі дані: δy (вага) = 7,04; δx (зростання) = 6,40; rxu = 0,72.

Задача 2.

Серед населення 18-19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби – 99.
2. Травм – 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа – 84.
4. Захворювання органів травлення – 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 3.

Серед населення 18-19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби – 99.
2. Травм – 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа – 84.
4. Захворювання органів травлення – 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 4.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Наявність кількості ліжок у лікарні ЕМД.

2001 - 1850;
2002 - 1900;
2003 рік - 1700;
2004 - 1800.

Задача 5.

Необхідно оцінити динаміку народжуваності населення в Н-му районі. Які необхідні для цього дані? Як їх одержати? Які показники необхідно вирахувати? Як зареєструвати народження дитини?

Задача 6.

Необхідно оцінити динаміку смертності немовлят в Н-му районі. Які дані і з яких документів для цього будуть використані? За якою методикою проводяться необхідні розрахунки? Як оцінити одержані результати? Чи можна їх відобразити графічно?

Задача 7.

Необхідно оцінити динаміку смертності в Н-му районі від провідних причин. Які дані та з яких облікових документів треба використати? Які показники необхідно вирахувати? Як реєструється смертність?

Задача 8.

Сьогодні для оцінки відтворення населення використовуються показники природнього приросту. З яких документів їх одержати? Як відобразити ці показники графічно? Як оцінити відтворення населення за показниками природнього приросту?

Задача 9.

В інфекційне відділення направлений хворий з підозрою на дизентерію. Які документи треба оформити? На підставі яких документів (як, де і коли) аналізується інфекційна захворюваність населення?

Задача 10.

Лікар загальної практики (сімейний лікар) працює в Центрі первинної медико-санітарної допомоги (ЦПМСД). До нього прикріплено понад 2000 пацієнтів. Центр отримує фінансування за принципом "гроші йдуть за пацієнтом" через Національну службу здоров'я України (НСЗУ).

1. Поясніть, як реалізується принцип "гроші йдуть за пацієнтом".
2. Назвіть переваги та недоліки такої моделі фінансування для лікаря, пацієнта та медичного закладу.
3. Яким чином можна стимулювати лікаря до покращення якості надання послуг?

Задача 11.

У районі сталася техногенна аварія з численними постраждалими. Місцева лікарня має обмежені ресурси (ліки, обладнання, персонал). Потрібно терміново організувати надання медичної допомоги.

1. Визначте етапи організації медичної допомоги в надзвичайній ситуації.
2. Як потрібно розподілити ресурси, враховуючи обмеження?
3. Яку роль має виконати керівник медичного закладу у даній ситуації?

Задача 12.

Головний лікар районної лікарні отримав завдання сформувати бюджет на наступний рік. Джерела фінансування: державний бюджет, кошти НСЗУ, благодійні внески. Необхідно оновити обладнання та провести ремонт.

1. Назвіть основні джерела доходів медичного закладу.
2. Як визначити пріоритети витрат при обмеженому фінансуванні?
3. Яким чином лікарня може залучати додаткові кошти?

Задача 13.

Після анонімного опитування пацієнтів виявилося, що багато з них незадоволені тривалістю очікування на прийом та комунікацією з персоналом.

1. Які показники використовуються для оцінки якості медичних послуг?
2. Запропонуйте заходи для підвищення якості обслуговування в медичному закладі.
3. Як мотивувати персонал до дотримання стандартів якості?

Задача 14.

Сімейний лікар уклав понад 1800 декларацій, але кількість звернень зростає. Пацієнти скаржаться, що лікар не встигає якісно обслуговувати всіх.

1. Який оптимальний розмір практики для лікаря первинної ланки?

2. Які організаційні рішення можуть допомогти покращити доступність і якість обслуговування?
3. Які функції може делегувати лікар медичній сестрі або іншим працівникам?

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирибальної (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Навчальною робочою програмою передбачено написання здобувачами вищої освіти індивідуальної роботи яка оцінюється мінімально – 1 бал (що відповідає оцінці «3») до максимально – 3 бали (що відповідає оцінці «5»);

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивчені модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Здобувачу вищої освіти, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам вищої освіти, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку здобувач вищої освіти т набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни здобувачам вищої освіти, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Підсумковий контроль: здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Проводиться в три етапи:

• комп’ютерне тестування;
• письмова відповідь на контрольні запитання;
• усне опитування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 50 балів.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

Змістовий модуль 1. БІОСТАТИСТИКА ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

1. Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення.
2. Дизайн клінічних та епідеміологічних досліджень.
3. Джерела статистичної інформації.
4. Групування статистичних даних.
5. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови.
6. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації.
7. Види статистичного спостереження за часом та повнотою обліку.
8. Методи збирання статистичного матеріалу.
9. Абсолютні дані. Види відносних величин.
10. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.
11. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
12. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
13. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричний критерій оцінки вірогідності Ст'юдента.
14. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки вірогідності. Поняття про пов'язані та незалежні сукупності.
15. Функціональний та кореляційний зв'язок. Види коефіцієнтів кореляції.
16. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії.
17. Методи стандартизації, етапи прямого методу стандартизації.
18. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів. Методи вирівнювання динамічних рядів, поняття про екстраполяцію та інтерполяцію.
19. Поняття про ризик в епідеміологічних дослідженнях. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я.
20. Показники ризику, показник відношення шансів, методика розрахунку та оцінки.
21. Основні принципи та положення клінічної епідеміології. Ієрархія доказовості клінічних досліджень.
22. Поняття про нульову гіпотезу. Перевірка статистичної гіпотези. Похибки першого та другого роду.
23. Скринінг. Основні характеристики скринінгових тестів. Специфічність та чутливість скринінгового тесту.
24. Емпіричні та експериментальні епідеміологічні дослідження. «Золотий стандарт» досліджень.
25. Доказова медицина. Історія, основні положення, принципи, області застосування.
26. Типи даних. Поняття про шкали вимірювання.
27. Поняття про систематичні огляди та мета-аналіз.
28. Предмет і завдання медичної статистики. Організація служби медичної статистики в Україні. Електронний документообіг.
29. Завдання інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я. Поняття про облікову та звітну документацію.
30. Основи підготовки наукової публікації.

Змістовий модуль 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Показники здоров'я населення. Тягар хвороб.
3. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
4. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.

5. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.

6. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.

7. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок з індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Врахування впливу «тягаря хвороб» на СОТЖ.

8. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.

9. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.

10. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.

11. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.

12. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.

13. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.

14. Поняття про типи патології населення. Їх характеристика. Провідні неінфекційні захворювання: хвороби системи кровообігу,злоякісні новоутворення, діабет, хронічні обструктивні хвороби легень,їх медико-соціальне значення.

15. Провідні чинники ризику неінфекційних захворювань: вживання тютюну, алкоголю, низька фізична активність, нераціональне харчування, метаболічні чинники ризику.

16. Туберкульоз як медико-соціальна проблема.

17. ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема.

18. Травматизм, медико-соціальне значення.

19. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.

20. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що на неї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.

21. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.

22. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.

23. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.

24. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.

25. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

26. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.

27. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.

28. Морально-етичні аспекти втручань в охороні здоров'я.

29. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.

30. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

Змістовий модуль 1. БІОСТАТИСТИКА ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

Задача 1.

Серед чоловічого населення, з них 6327 осіб, за N рік зареєстровано: гострий отит 30; ангіна – 15; фурункули – 40; мастодит – 16; інші – 40. Всього класу – 141. Розрахувати інтенсивний і екстенсивний показники захворюваності та відобразити результати графічно.

Задача 2.

При вивченні фізичного розвитку хлопчиків 9 років отримані такі дані:

Обхват грудей	Кількість осіб
56	15
57	11
58	14
59	19
60	20
61	14
62	11
63	6

Обчислити середнє значення методом переміщень і методом моментів; середньоквадратичне співвідношення; коефіцієнт варіації.

Задача 3.

При вимірюванні артеріального тиску у чоловіків 30 років отримані такі результати:

Тиск в мм рт.ст.	Кількість респондентів
124	9
125	10
126	15
127	17
128	22
129	20
130	19
131	18

Визначити середній артеріальний тиск (методом зміщення і моментів).

Задача 4.

Розрахувати коефіцієнт регресії приросту маси тіла дівчаток 14 років, якщо при обробці варіаційного ряду отримано такі дані: δy (вага) = 7,04; δx (зростання) = 6,40; rxu = 0,72.

Задача 5.

Серед населення 18-19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби – 99.
2. Травм – 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа – 84.
4. Захворювання органів травлення – 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 6.

Серед населення 18-19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби – 99.
2. Травм – 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа – 84.
4. Захворювання органів травлення – 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 7.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Наявність кількості ліжок у лікарні ЕМД.

2001 – 1850;
2002 – 1900;
2003 рік – 1700;

2004 – 1800.

Задача 8.

Визначити результати лікування хворих у стаціонарі за наявності таких даних:
- звільнено з одужанням – 800 осіб;
- виписано з поліпшенням – 400 чол.;
- звільнено без змін – 80 чол.;
- загинуло – 30 осіб;

Всього проліковано 13 100 осіб. Назвіть синоніми екстенсивного показника.

Задача 9.

Розрахувати коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, достовірність кореляції.

Площа міста % перенаселених квартир Смертність від туберкульозу У районах міста на 10 тис. населення

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу в районах міста на 10 тис. населення
A	7	11.0
B	12	16.0
C	17	16.0
D	22	18.0
E	27	20.0
F	33	24.0
G	32	37.0

Задача 10.

Розрахувати коефіцієнт регресії ваги на зріст і зростання на масу, якщо відомо, що середній зріст хлопчика 8 років становить 124,5 см, середня маса - 24,88 кг. ($r_{xy} = 0,74$; $\delta x = 5,32$; $\delta y = 2,96$).

Задача 11.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Розрахувати зміну народжуваності в районі N за 5 років.

2005 рік – 12%;
2006 рік – 15%;
2007 рік – 14%;
2008 рік – 16%;
2009 рік – 17% о.

Задача №12

Серед чоловічого населення Н., чисельністю 6000 осіб, за № рік зареєстровані такі захворювання:

№	**Назва захворювання**	**Кількість захворювань**	**Показники**	
1.	**Кон'юнктивіт**	184	**Інтенсивний на 1000 населення**	**Екстенсивний у%**
2.	**Катаракта**	32		
3.	**Глаукома**	6		
4.	**Інше**	144		
	Усього по класу	366		

Розрахувати: інтенсивні та екстенсивні показники захворюваності та результати відображаються графічно.

Задача 13.

Розрахувати ранговий коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, ймовірність кореляції.

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу на 10 тис. жителів
A	14	1
B	13	1
C	9	2
D	8	3
E	6	5
F	5	6
G	4	7
J	3	10
I	2	11

Задача 14.

Розрахувати середню захворюваність населення на туберкульоз у місті Н., якщо показники по району були такими:

Область	**Захворюваність (у %)**	**Чисельність населення**
A	0.8	70,000
B	0.9	70,000
C	0.7	60,000

Задача 15.

При дослідженні процентного вмісту гемоглобіну в крові хворих на гіпертонічну хворобу були отримані такі дані:

% гемоглобіну	**Кількість досліджуваних**
80	7
81	12
82	15
83	17
84	16
85	14
86	11
87	8

Визначити середній відсоток гемоглобіну (методом змішування, а також стандартне відхилення).

Змістовий модуль 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Завдання 1.

Необхідно оцінити динаміку народжуваності населення в Н-му районі. Які необхідні для цього дані? Як їх одержати? Які показники необхідно вирахувати? Як зареєструвати народження дитини?

Завдання 2.

Необхідно оцінити динаміку смертності немовлят в Н-му районі. Які дані і з яких документів для цього будуть використані? За якою методикою проводяться необхідні розрахунки? Як оцінити одержані результати? Чи можна їх відобразити графічно?

Завдання 3.

Необхідно оцінити динаміку смертності в Н-му районі від провідних причин. Які дані та з яких облікових документів треба використати? Які показники необхідно вирахувати? Як реєструється смертність?

Завдання 4.

Сьогодні для оцінки відтворення населення використовуються показники природнього приросту. З яких документів їх одержати? Як відобразити ці показники графічно? Як оцінити відтворення населення за показниками природнього приросту?

Завдання 5.

В інфекційне відділення направлений хворий з підозрою на дизентерію. Які документи треба оформити? На підставі яких документів (як, де і коли) аналізується інфекційна захворюваність населення?

Завдання 6.

Лікар запідозрив у пацієнта злоякісну пухлину. Де і ким проводиться спостереження за хворим? Де і як проводиться аналіз онкозахворюваності? Які документи будуть при цьому заповнюватися?

Завдання 7.

Лікар виявив у себе на дільниці 6 хворих ревматизмом. Як будуть вони реєструватися лікарем, де буде проводитися їх подальше обстеження? Як оцінити ефективність спостереження за ними?

Завдання 8.

Для порівняння роботи двох закладів охорони здоров'я групі лікарів доручено вивчити загальну смертність у районі діяльності цих лікарень. Які дані для цих цілей будуть потрібні, їх джерела? Які показники необхідно обчислити?

Завдання 9.

Групі здобувачів вищої освіти доручено вивчити і порівняти смертність немовлят у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Завдання 10.

Групі лікарів доручено вивчити та порівняти народжуваність у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Завдання 11.

Лікарю доручено провести поглиблений аналіз захворюваності з тимчасовою непрацездатністю на промисловому підприємстві. Які дані для цього будуть використані, їх джерела та які показники треба вирахувати?

Завдання 12.

Здобувачам вищої освіти доручили узагальнено вивчити захворюваність з тимчасовою втратою працездатності. Які дані будуть використані та які показники необхідно вирахувати? (задача 18).

Завдання 13.

Під час комплексного медичного огляду 20 тис. населення виявлено 12600 захворювань. Які показники у даному випадку можна вирахувати? Які використовуються для цього документи? Як оцінити результат?

Завдання 14.

На промисловому підприємстві 1800 робітників. У 2000 році зареєстровано 1260 захворювань, у зв'язку з чим втрачено 1080 робочих днів. Вказати, які показники можна визначити за цими даними, в який розділ вивчення захворюваності входить цей вид захворюваності та з яких документів можна одержати необхідні дані? Як оцінити результати?

Завдання 15.

В місті Н. чисельність населення складає 200 тис. чоловік. Серед них у віці 60 років та старше 68 тис. чоловік. Всього за рік померло 1500 чоловік, в т.ч. у віці 60 років та старше – 900. Які показники тут можна вирахувати? Які документи видаються на померлих осіб? Чи можна визначити захворюваність населення за даними смертності?

Завдання 16.

У лікарні на 100 ліжок у 2000 р. лікувалось 2000 хворих, якими було зайнято 34000 ліжко-днів. Які показники тут можна визначити? В аналізі якого розділу звіту закладу охорони здоров'я вони використовуються?

Завдання 17.

В поліклініці за рік зареєстровано 60000 відвідувань до дільничних терапевтів, в тому числі із своїх дільниць – 6000, на дому – 2400, із них на своїх дільницях – 2300. Які показники можна визначити за наявності цих даних? В який розділ звіту закладу охорони

здоров’я вони можуть бути включені? Які ще показники можуть бути внесені в даний розділ звіту та як їх оцінити?

Завдання 18.

В лікарні на 200 ліжок було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Які показники тут можна обчислити та до якого розділу звіту закладу охорони здоров’я вони відносяться? Дати їм оцінку.

Завдання 19.

У місті Н. 150 тис. населення. В 2000 р. було вперше виявлено 210 випадків злоякісних пухлин. Який показник на підставі цих даних можна обчислити та як його оцінити? У якому розділі звіту закладу охорони здоров’я дається характеристика цього показника? До якого розділу захворюваності він відноситься? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих?

Завдання 20.

В місті Н. 200 тис. чоловік В 2000 році вперше зареєстровано 220 випадків туберкульозу. Який показник можна визначити при наявності цих даних та до яких величин він відноситься? В якому додатку до звіту закладу охорони здоров’я дається характеристика цього показника? До якого розділу обліку захворюваності він належить? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих? Назвіть синоніми інтенсивного показника?

Завдання 21.

В місті Н. 20 тис. чоловік. Визначити число штатних лікарських посад терапевтів необхідних для забезпечення амбулаторно-поліклінічною допомогою. Перерахувати основні функціональні обов’язки дільничного терапевта.

Завдання 22.

На комплексному медичному огляді у 20 тис. осіб виявлено 12600 захворювань. Визначити коефіцієнт патологічної ураженості оглянутого населення. В чому відмінність цього показника від показників власно захворюваності та хворобливості населення?

Завдання 23.

В лікарні на 200 ліжках в 2000 році було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Визначити середню тривалість роботи ліжка за рік. Як оцінити визначений показник? З яких документів можна отримати наведені дані?

Завдання 24.

У поліклініці за рік зареєстровано 60 тис. відвідувань до дільничного лікаря-терапевта. Втому числі зі своїх дільниць – 50 тис., на дому – 24 тис., в тому числі на своїх дільницях – 22 тис. Визначити показник дільничності в обслуговуванні хворих на дому та у поліклініці.

Завдання 25.

У дільничного лікаря-терапевта за рік було зареєстровано 8726 відвідувань. Дайте оцінку навантаженню лікаря з урахуванням функції лікарської посади. Де реєструються відвідування? Чи можна цей показник використовувати для оцінки «трудової участі» лікаря при бригадній формі роботи?

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за чотирибальної (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Максимальна кількість балів за вивчення модуля	**Кількість балів**
	Модуль 1
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість	3 х 39 = **117**
Максимальна кількість балів за ІРС	**3**
Максимальна кількість балів за ПМК	**80**
Максимальна кількість балів за вивчення модуля	**200**

Мінімальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	**Кількість балів**
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	2 х 39 = **78**
Мінімальна кількість балів за ІРС	**1**
Мінімальна кількість балів за ПМК	**50**
Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	**129**

Конвертація балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля:

Традиційна оцінка	**Конвертація у бали**
	Модуль 1
«5»	3
«4»	2,5
«3»	2
«2»	0

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована здобувачам вищої освіти, конвертується в **4-ри бальну (традиційну)** шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	**Оцінка за 4-ри бальною шкалою**
від 180 до 200	«5»
від 150 до 179	«4»
від 120 до 149	«3»
менше 120	«2»

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК):

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	**«4»**	**«3»**	**«2»**		
Модуль 1 120/4	2/1-2	39	3	2,5	2	0	3/2/1	78

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю:

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю	Кількість балі
	Модуль 1
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	2 х 39 = **78**
Мінімальна кількість балів за ІРС	**1**
Мінімальна кількість балів за ПМК	**50**
Мінімальна кількість балів яку може набрати здобувач вищої освіти за модуль	**129**

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Основна (базова)

1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 1. Біологічна статистика. 316 с., Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с., Т.3. Організація охорони здоров'я. 404с., Т.4. Економіка охорони здоров'я. 236 с.
2. Чорненька ЖА, Бідучак АС, Навчук ІВ, Ясинська ЕЦ, Власик ЛЙ. Analysis of the activities of health care institutions which provide specialized medical care. Chernivtsi; BSMU, 2026. 192 p. (2,23 авт.арк.).
3. Ясинська Е.Ц., Бідучак А.С., Чорненька ЖА, Навчук ІВ, Власик ЛЙ. Менеджмент в охороні здоров'я. Навчальний посібник. Чернівці: Буковинський державний медичний університет; 2024. 295 с. (3,28 авт.арк.)
4. Власик ЛЙ, Грицюк МІ, Навчук ІВ, Чорненька ЖА, Бідучак АС. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник. Чернівці: Буковинський державний медичний університет; 2021. 180 с.
5. Чорненька ЖА, Бідучак АС, Доманчук ТІ, Ясинська ЕЦ. «Biostatistics in Medicine: Fundamentals of Methodology and Statistical Research» для здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Педіатрія» та «Стоматологія». Навчально-методичний посібник. Чернівці: БДМУ, 2025. 156 с.

19.2. Допоміжна

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019 https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019.
2. ВООЗ. План дій щодо психічного здоров'я на 2013–2030 роки. https://www.who.int
3. Національна стратегія розвитку системи охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. moz.gov.ua
4. Геворкян А. А., Кононенко Н. В. Біостатистика для медичних спеціальностей: навчальний посібник. – Харків: ХНМУ, 2021.
5. Громадське здоров'я: міждисциплінарний підхід / За ред. І. Н. Дудіна. – Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2020.
6. Психічне здоров'я у громаді: міжнародний досвід та українські реалії / За ред. О. Поліщука, Н. Глущенко. – Київ: Наукова думка, 2021.
7. Громадське здоров'я: підручник / За ред. І. Г. Григи. – Вінниця: Нова Книга, 2021.
8. Охорона психічного здоров'я в Україні: сучасні виклики та рішення / За ред. О.Я. Цильмак, І.С. Пінчук. – Київ: Укрмедкнига, 2022.
9. Організація охорони психічного здоров'я: посібник для психологів і психіатрів / В. І. Мартинюк, А. Ю. Панасюк. – Львів: ЛНМУ, 2020.
10. Організація охорони здоров'я в Україні. Навчальний посібник для студентів 6 курсу медичних факультетів. Власик Л.Й., Грицюк М.І., Навчук І.В., Чорненька Ж.А., Бідучак А.С. - Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2021. 180 с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. ВООЗ - психічне здоров'я: https://www.who.int/mental_health
2. Центр громадського здоров'я МОЗ України: https://phc.org.ua
3. Державна установа "Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України" - https://www.health-institute.org.ua
4. Національна служба здоров'я України (НСЗУ): https://nszu.gov.ua
5. Платформа MH4U (Психічне здоров'я для України): https://mh4u.in.ua
6. Всеукраїнська програма ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської: https://howareu.com/

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Навчук І.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Бідучак А.С. – д.мед.н., професор закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Чорненька Ж.А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Власик Л.Й. – PhD, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Ясинська Е.Ц. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.